

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพันต่อองค์การของครู
ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

ศิริพร นาคสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2548

ISBN 974-502-671-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ ศิริพร นาคสุวรรณ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรี ชัดแท้)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วชิระ ขาวหา)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บำเรอราช)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรี ชัดแท้)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วชิระ ขาวหา)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานพ แจ่มกระจ่าง)
..... กรรมการ
(ดร. วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)
วันที่ ..21...เดือน พฤษภาคม.....พ.ศ. 2548

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วย
แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ชัดแจ้ง ประธาน
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ ดร.วิระ ขาวหา ซึ่งกรุณาชี้แนวทางใน
การศึกษาค้นคว้า ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้
คำแนะนำในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้
ความอนุเคราะห์ในการตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ที่เป็น
กลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามคืนให้กับ
ผู้วิจัย และที่สำคัญขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์กนก พานทอง ที่ให้ความกรุณาชี้แนะใน
การวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค) ทุกท่านที่ให้โอกาส
ในการศึกษา

และท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และสมาชิกครอบครัวนาคสุวรรณ
ทุกคน ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจสำคัญจนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ศิริพร นาคสุวรรณ

42925358: สาขาวิชา: เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา; วท.ม. (เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา)

คำสำคัญ: ความผูกพันต่อองค์กร/ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ศิริพร นาคสุวรรณ: การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพันต่อ
องค์การของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน (DEVELOPMENT OF A CAUSAL
RELATIONSHIP MODEL OF ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF TEACHERS IN
PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: เสรี ชัดแจ้ง, ค.ศ.,
วชิระ ชวหา, กศ.ด. 241 หน้า. ปี พ.ศ. 2548. ISBN 974-502-671-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ
ของความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตามแนวคิดความผูกพันต่อ
องค์กร ของมอว์เดย์ สเตียร์ และพอร์เตอร์ (Mowday, Steer, & Porter, 1982) และงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออก
ปีการศึกษา 2547 จำนวน 700 คน ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 5 ตัว ได้แก่
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศองค์กร ความพึงพอใจในการทำงาน คุณภาพชีวิตการทำงาน
และความผูกพันต่อองค์กร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
แบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหาร แบบสอบถามบรรยากาศองค์กร แบบสอบถาม
ความพึงพอใจในการทำงาน แบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงาน และแบบสอบถามความผูกพัน
ต่อองค์กร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS หาค่าสถิติพื้นฐานและใช้โปรแกรม LISREL
8.50 วิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยปรากฏว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพันต่อองค์กรมีความ
สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยพิจารณาจาก ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 83
ที่องศาอิสระ เท่ากับ 99 มีค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .87 ดัชนี GFI เท่ากับ .99 ดัชนี AGFI
เท่ากับ .96 ดัชนี CFI เท่ากับ 1.00 ค่า SRMR เท่ากับ .00 และค่า RMSEA เท่ากับ .00
ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความผูกพันต่อองค์กรได้ร้อยละ 68
ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศองค์กร ความพึงพอใจในการทำงาน และคุณภาพชีวิต
การทำงาน

42925358: MAJOR: EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY; M.Sc.

(EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY)

KEYWORDS: ORGANIZATIONAL COMMITMENT/ CAUSAL RELATIONSHIP MODEL

SIRIPORN NAKSUWAN: DEVELOPMENT OF A CAUSAL RELATIONSHIP
MODEL OF ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF TEACHERS IN PRIVATE
VOCATIONAL SCHOOLS. THESIS ADVISORS: SEREE CHADCHAM, Ph.D.,
VACHIRA CHAOHA, Ed.D. 241 P. 2005. ISBN 974-502-671-9

The purpose of this research was to develop and validate a causal relationship model of organizational commitment of teachers in private vocational schools based on the concepts of Mowday, Steer, and Porter (1982) and related literatures. The sample consisted of 700 teachers of private vocational schools in the eastern region, academic year 2004. The model comprised of five latent variables: leadership of administrators, organizational atmosphere, job satisfaction, quality of working life, and organizational commitment. The research instruments used in the study were the general status questionnaires, the leadership of administrators questionnaires, the organizational atmosphere questionnaires, the job satisfaction questionnaires, the quality of working life questionnaires, and the organizational commitment questionnaires. SPSS was used to derive descriptive statistics; LISREL 8.50 was used to test the causal relationship model.

The model was found to be consistent with empirical data. Goodness of fit indicators included a chi-square value of 83 with 99 degrees of freedom, $p = .87$; $GFI = .99$; $AGFI = .96$; $CFI = 1.00$; $SRMR = .00$ and $RMSEA = .00$. The variables in the model were found of having the accountability of 68 percent of the variance of organizational commitment. The variables were also found of having statistically significant direct effects on leadership of administrators, organizational atmosphere, job satisfaction, and quality of working life.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ตอนที่ 1 การบริหารงานโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน	13
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การ	20
ตอนที่ 3 ตัวแปรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
ตอนที่ 4 การตรวจสอบความตรงของโมเดล	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
ขั้นตอนการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ	50
ขั้นตอนการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน	67
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงของ โมเดลการวัดตัวแปรแฝง	72
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้	82
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพันต่อ องค์การของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน	87
5 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	98
สรุปผลการวิจัย	98
อภิปรายผลการวิจัย	102
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	106
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	107
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	120
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของ เครื่องมือเพื่อการวิจัย	121
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย	125
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	131
ภาคผนวก ง รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและ การหาคุณภาพเครื่องมือ	133
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	136
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพัน ต่อองค์การของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่ปรับเป็น โมเดลประหยัด	160
ประวัติย่อของผู้วิจัย	241

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร.....	43
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามจังหวัดและโรงเรียน	52
3 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามความผูกพันต่อองค์กร	53
4 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหาร	54
5 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามบรรยากาศองค์กร	56
6 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงาน	57
7 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงาน	59
8 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม	61
9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	68
10 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความแปร และค่าความโค้งของตัวแปรสังเกตได้	69
11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน	83
12 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพัน ต่อองค์กรของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามสมมติฐาน	89
13 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพัน ต่อองค์กรของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด	93
14 เปรียบเทียบค่าสถิติไค-สแควร์สอดแทรกระหว่างโมเดลความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของความผูกพันต่อองค์กรตามสมมติฐานกับโมเดลประหยัด	96

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพันต่อองค์การของครู ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน	6
2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน.....	44
3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดภาวะผู้นำของผู้บริหาร	73
4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดบรรยากาศองค์การ	75
5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดความพึงพอใจในการทำงาน	77
6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	79
7 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดความผูกพันต่อองค์การ.....	81
8 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชนตามสมมติฐาน	88
9 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชนที่ปรับเป็นโมเดลประยุกต์	92